

Devlet, yüksek nitelikli Türkleri yerli projelere kazandırmalı!

Gurbette genç bir bilim insanı: “Emir Öngüner” ile bilim ve teknoloji üzerine kısa bir sohbet

Gözde Kara (Stuttgart / Almanya)
karagzde@yahoo.com

Dostlukların yüz yüze görüşmeyi gerektirmediğini bana öğreten kişidir **Emir Öngüner**. Kendisi ile yıllar önce akademik çalışmalarımız nedeniyle e-posta üzerinden tanışıp, geçen yıllar süresince irtibatı hiç koparmadık. En sonunda yollarımız Almanya’da keşişti ve burada yüksek nitelikli Türk göçmenler grubunun bir parçası olarak benzer bir mücadelenin içinde bulduk kendimizi. İşte bu kapsamda bu söyleşiyi, hem Almanya’da yürütülen başarılı bir çalışma hakkında bilgi vermek, hem de yüksek nitelikli Türk göçmenler nezdinde ilgilili Türk makamlarında farkındalık yaratmak amacıyla sizlerle paylaşıyoruz.

Merhaba Emir. Kısaca öğrenim hayatından bahsedebilir misin?

Emir: 2005’te Avusturya Lisesi’nden mezun olduktan sonra makine mühendisliği eğitimi için Stuttgart Üniversitesi’ne girip 2012’de bitirme tezimi Mercedes-Benz Ar-Ge merkezinde verdim ve yüksek mühendis olarak mezun oldum, 2013’te Brüksel’deki NATO’ya bağlı von Karman Akışkanlar Dinamiği Enstitüsü’nde yüksek lisans sonrası ihtisas programını tamamladım. Ardından Brandenburg Teknik Üniversitesi’nde doktora kabul edildim. Princeton ve Bologna Üniversiteleri’nde misafir akademisyen olarak bulundum. Şu anda DLR - Alman Havacılık ve Uçay Merkezi’nde doktora sonrası araştırmacı statüsünde çalışmaktayım.

Çalıştığın konu tam olarak nedir?

Ulaşım araçlarının rüzgar tünellerinde deneysel metodlar ile testleri üzerine çalışmalar yapmaktayız. Amacımız, geliştirilen araçların hava ile olan teması sırasında ortaya çıkan sürüklenme katsayısını düşürerek daha az enerji sarfeden bir tasarıma sahip olmasını sağlamak.

Doktora tezin nasıl belirlenmişti?

Başta “kapalı haznelerdeki akışkanların yüksek hızlarda yarattığı türbülans” şeklinde tanımlanmıştı; fakat son şeklini ben verdim. Kullandığım rüzgar tüneli o kategoride Almanya’nın en büyüğü ve Princeton ile Bologna Üniversiteleri’nde de benzer düzenekler mevcut. Tezimi ise türbülans anında oluşan çeşitli kaotik strüktürlerin uzunluğunun boru çapları ile ilgisi olup olmadığı sorusu üzerine kurdum.

DLR’deki araştırma konuları nasıl belirleniyor? Sanayinin ihtiyaçları göz önünde bulunduruluyor mu?

Kurumun politikasına göre değişiyor. Ciddi sanayi ortaklıkları var. Temel bilimlerde ise Alman Araştırma Topluluğu’nun (DFG) finanse ettiği projeler var. DFG’ye kabul oranı yaklaşık % 20-30 dolaylarında; fakat fonlamalar epey yüksek. 2015’teki mühendislik fonlaması 443 milyon €, doğa bilimleri 482 milyon € civarında. Toplam büt-

çesi ise 2 milyar €’nın üzerinde. Bu bilgiler DFG’nin kamuya açık yıllık raporlarında yayınlandı. TÜBİTAK’ın 2016 yılı ilk altı ayının toplam bütçesi ise 350 milyon

€’da kalıyor.

DLR’in hakim olduğu konularda çalışan kurumlar Türkiye’de var mı?

DLR’in dengi bir ajans henüz yok; fakat benzer bir teşkilat kurulmaya çalışılıyor. Akabinde gerek devlet bazında, gerek özel sektörde benzer çalışmalar yapılıyor. Ancak altyapı konusunda arada epey fark olduğunun altını çizmek gerekir.

Peki Türkiye’de böyle bir yatırımı içinde olmak ister miydin?

Tabi. Öncelikle devletin teknolojiye dayalı ciddi bir politikasının olması gerekiyor. Devlet sadece mühendislik uygulamaları odaklı çalışmalar yapmayı da hedefine koyabilir. Çünkü temel bilimler kısa vadede maddi kazanç sağlamıyor. Fakat batılı ülkelere baktığında temel bilimlerin ileri olduğu ülkelerde toplum refahının yüksek olduğunu görüyorsunuz. Bu da sorgulama ve araştırma olgusunun halka nakledildiği anlamına geliyor. Bu sebeple önce bilimsel çalışmanın ne olduğunun tanımlanması ve topluma izah edilmesi lazım. İlaveten Avrupa ile işbirliğinin göz ardı edilmemesi şart.

Doktora döneminde Türkiye’den size işbirliği için gelenler oldu mu?

Bize gelen olmadı. Ama 2014’te Türk-Alman Bilim Yılı ilan edildi ve bizat katıldığımız çalıştaylar düzenlendi. DFG projelerine Türkiye’den de bir üniversite ortak olarak alınabiliyor ve fonlamayı TÜBİTAK da üstleniyor. Fakat atlattığımız bir sorun var. ODTÜ öğretim üyesi **Hakan Gürsu**’nun bir tekne tasarımı yurt dışında dünyanın en çevreci tasarımı ödülünü almıştı. Bu başarıyı Almanya’da bir hocama anlattığımda “Ankara’da üniversite mi var?” diye tepki vermişti. Ayrıca ara tezlerimden birisini tatil dönemi nedeniyle Türkiye’den postalayacaktım. Hocam bana “olur tabi, ama sizde fotokopi makinası var mı?” diye sordu.

Bunlar trajikomik ve acınası örnekler. Yani Avrupa’daki akademik kesim Türkiye ile ilgili konularda bu denli bilgisizken bizlerle ortak çalışmalar yapmaya nasıl ikna edeceksiniz? Devletimizin bu hususa el atması gerekir.

Aslında dönmesen bile Türkiye’ye ciddi fayda sağlayabilirsin. Örneğin; Türkiye ile Almanya arasındaki ilişkiler bağlamında buradaki yüksek nitelikli Türkler önemli rol oynayabilir. Ne düşünüyorsun?

Tabi ki. Vatandaşlık sadece ülke sınırları içinde olmuyor. Burada köprü görevi görececek Türkler’in de bulunması lazım. Şahsımızı, ülkemizi, kültürümüzü yurt di-

şında doğru tanıtmak da önemli bir vatan hizmetidir. Türkiye’den gelen öğrencileri bizler koordine edebiliriz. Bunun çalışan Türk gençlerine imkân sağlamak anlamında söylüyorum. Çünkü benzerini diğer ülkeler yapıyor. Mesela Güney Koreli sanayi kurumları, her yıl yurt dışındaki vatandaşlarına ulaşmak için etkinlik düzenliyor. Böylece hem dünyadaki vatandaşlarla bağ kurulum iş imkanı sağlanıyor, hem de vatanları unutturulmuyor. Bu bir çeşit bilimsel diploması. Benzer uygulamaları Türkiye’de yapmalı.

Türkiye’nin bilim-teknoloji çerçevesindeki geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Yerli proje girişimlerini kesinlikle olumlu buluyorum. Özgür Demirtaş’ın “evrensel olmayan milli olamaz” şek-

linde bir beyanı var. Bu yaklaşım çok önemli. Dünyanın başka yerinde cereyan eden bir olayın burada kendini gösterebildiği bir dönemdeyiz. Dünyadaki olayları anlamadan milli duruşumuzu değerlendirmemiz zor.

Örneğin; **Trump, H1B vizesine kota koyarak Amerikan yüksek teknoloji kurumlarına gitmek isteyen binlerce insanı ortada bıraktı. Ülkemiz bu insanları neden kazanmasın?** Öte yandan Brexit hadisesi çerçevesinde AB’nin bilim politikasındaki değişiklik bize nasıl yansıtacak? Bu tarz gelişmeleri dikkate almak zorundayız. İlaveten devletimizin dışardaki yüksek nitelikli Türkler ile bağlantıda olarak onları yerli projelere kazandırması- nın avantaj sağlayacağı görüşündeyim. Eğer Türkiye yerli projeler yapacaksa dışardaki sistemi tanımış kalifiyeli insanlara ihtiyacı var.

Seninle sohbet etmek çok keyifliydi Emir. Teşekkürler. Mücadeleye devam.)